

Ekim 2022 / Sayı: 588

50[★]
yıl
1972-2022

Türk Edebiyatı

Aylık Fikir ve Sanat Dergisi

Fiyatı: 30 TL

DOSYA

İsyanın Özbek Şairi

Rauf Parfi

Dilmurad Kuranov, Güzel Begim
Alim Altınbek, Laylo Şaripova
Ekber Sabirdinov, Nurbay Cabbarov
Sabit Avezov, Ümide Resuleva
Dilrabo Kuvvatova, Rahima Şaripova
Mahbuba Sobirova, Dilarom Babahanova

Gökhan Tunç:

"Ö... M... Olmaya Tahakkümlerine Baskaldırır"

Türk Edebiyatı

Aylık Fikir ve Sanat Dergisi

EKİM 2022 • YIL: 50 • SAYI: 588 • FİYATI: 30 TL

Kurucusu
AHMET KABAKLI

Türk Edebiyatı Vakfı İktisadi İşletmesi Adına Sahibi
SERHAT KABAKLI

Genel Yayın Yönetmeni
İMDAT AVŞAR
tedev30@gmail.com

Yayın Kurulu
ÖMÜR CEYLAN
TUBA İŞINSU DURMUŞ
MESUT ŞEN
ALĀATTİN KARACA
GÖKHAN TUNÇ
NECATİ TONGA
A. YAĞMUR TUNALI
TAHSİN YILDIRIM

Yazı İşleri Müdürü
ENVER UĞUR AYKOL
enveraykol@gmail.com

Yazı İşleri Müdür Yardımcısı
SAĀDET ÖRMECİ
saadetormeci@outlook.com

Son Okuma
NURAY ÖRNEK
nurayornek@hotmail.com

Grafik Tasarım
ATILLA CEYLAN
atillaceylan34@yandex.com

Abone ve Satış Sorumlusu
HALİT BAYKAL

Yönetim Yeri

TÜRK EDEBİYATI VAKFI

Divanyolu Cad. No: 14 34122 Sultanahmet-İstanbul
Tel: 0.212 527 50 32 – 526 16 15 Faks: 0.212 513 77 49

www.turkedebiyati.com.tr
tedev30@gmail.com • tedev@turkedebiyati.com.tr

Yazışma Adresi PK 2, Sirkeci / İstanbul

Yayın Türü: Yerel Süreli
Yayın Kodu: ISSN 1302-1893

İçindekiler

- 4 Duygularının Şairi:
Rauf Parfi
Mahbuba Sobirova
Dilarom Babahanova
- 7 Sen de Kocaldın (Şiir)
Memmed İsmayıl
- 9 Rauf Parfi'nin Efsunlu Soneleri
Dilmurad Kuranov
- 13 Haberci (Şiir)
Tarık Özcan
- 16 Rauf Parfi'nin Şiirlerinde
İsyanın Müziği
Güzel Begim
- 21 Rauf Parfi Sonelerinin
Kanonik Doğası
Alim Altınbek
- 25 Aşkın Olağanüstü İfadesi
Laylo Şaripova
- 31 Rauf Parfi'nin Şiirlerinde
Şekil ve Anlam Arayışı
Ekber Sabırdinov
- 35 Yanında Bir Kuş Gibi
Nigar Hasanzade
- 36 Rauf Parfi'nin Şiirinde
Millî Kurtuluş Gayesi
Nurbay Cabbarov

Laylo
Şaripova

Dosya

Aşkın Olağanüstü İfadesi

Rauf Parfi, sevgi denilen o eşsiz duyguyu terennüm ettiğinde samimi bir şekilde içinden geçenleri yazar. Böylece aşk üzerine geleneksel ifade ve yorumlardan farklı şiirler meydana getirir.

1960-80 yılları arasında Özbek edebiyatı şiir bakımından tekrar zenginleşmeye başladı. Şiirde bırakılan aruz sisteminin yerini hece vezni doldururken serbest şiir de paralel olarak gelişmesini sürdürdü. Şiir türlerinin kendine haslıkları, kıta, ka-

Sömürgecilerin Özbek halkının manevi değerlerine, edebiyatına apaçık saldırıda bulunduğu bir dönemde Abdurauf Fitrat, Abdülhamid Çolpan, Abdullah Kadiri gibi yirminci yüzyıl Özbek edebiyatının önde gelen isimleri 1930'lu yıllarda art arda öldürüldü. İşgalcilerin yaptığı zulüm ve vahşet, bu çağın omuzuna yüklendi. XX. yüzyılı bu cümleden hareketle suçlu addetmek elbette mümkün değil, fakat 1937 yılı Özbek halkının hafızasında kara bir yıl olarak kaldı. Bu acı, aydınların belleğinden zamanla silindi. Çok zengin bir edebiyat olarak dünyaca tanınan ama 1930'lu yıllarda baskıyla yok edilmeye çalışılan, bir süreliğine durgunlaşan büyük Özbek edebiyatı nehri aynı yüzyılın 60'lı yıllarında çağlamaya başladı. Bu yıllarda Özbek şiirinde Abdulla Arifov, Erkin Vahidov, Cemal Kemal, Aman Metcan gibi yetenekli şairler, özgün sesleri ve üsluplarıyla ortaya çıktılar. Bu şairler yetenekleri ve özgün üsluplarıyla Özbek şiirini yükseklerle taşıdılar.

fiye, sanatsal görüntü gibi gelenekten yararlanma ve yeniliği takip gibi hususlarda şiir, özgün bir karaktere sahip oldu. İşte aynı dönem Özbek şiirinin zenginleşmesinde en çok emeği olan, özgünlüğünden ödün vermeyen, şöhret ve servete tenezzül etmeyen Rauf Parfi'yi, Özbek edebiyatı bir yana dünya edebiyatının bir temsilcisi olarak kabul etmek gerekir.

Şiirlerine genellikle başlık koymaması, Rauf Parfi'nin kendine has özelliklerinden biri olarak öne çıkmaktadır. Fakat şiirin birinci dizisinin büyük harflerle yazılması bir nevi başlık görevini de üstlendiğini göstermektedir. Aynı durum, Envar Abitcan'ın eserlerinde de görülür.

**Oylar O'Tdı va Yıllar O'Tdı,
Aylar Geçti ve Yıllar Geçti**

Lekin sendan bo'lmadi xabar.

Lakin senden gelmedi haber.

Yolg'iz seni men yolg'iz kutdim,

Yalnızca seni ben yalnız bekledim

Kuta berib xun bo'ldi jigar'

Beklemekten ciğerlerim kan doldu

Şair, üçüncü dizede kelime tekrarıyla yararlanırken, anlamı yoğunlaştırma amacıyla değildir, eş sesli kelimelerden yararlanarak söyleyişi zenginleştirmiştir. Şiirin öznesi, yani âşık sadece (yolg'iz) sevdiğini bekler. Dize başındaki "yolg'iz" kelimesi ise sadece anlamında kullanılmıştır. Onu tekrar kullandığında "yalnız", yani tek anlamını taşıdığını çıkarmak (Yalnız seni ben yalnız bekledim) mümkündür. Bu da şiirin anlamına ve ana fikrine aykırı değildir. Tekrar kullanı-

lan "yolg'iz" kelimesi "hiç kimsesi yok" anlamına taşımaktadır. Bu kelime "ben" zamirinden önce kullanıldığında "sadece" anlamına gelerek bağlaç olur. Üçüncü mısradaki eş anlamlılığın da oluşturulduğunu görmek mümkün. Bu mısra şiirdeki tüm mısraları etkilemektedir. Diğer mısralar bu mısranın açıklaması niteliindedir. "Yolg'iz seni men yolg'iz kutdim" mısrası hem sebebi, hem de neticeyi ifade etmektedir.

Rauf Parfi'nin şiirinde şairin fikri tasavvuru, yoğun ve temiz duyguları bir uyum içerisindedir. Parfi'nin şiirlerini tahlil ve idrak etmek için böylesine bir fikri, tasavvur ve duygu âlemi içerisinde olmak gerekir. Yoksa edebiyatçının düşüncesi yüzeysel kalır ve şiirlerdeki estetik, konu ve ana fikir onu açıkça anlamamıza yetmez.

**Qanday Go'Zal, Qanday Lojuvard,
Ne Kadar Güzel, Ne Kadar Masmavi**

Xayol kabi ko'rinar jahon...

Cihan hayal gibi görünür.

Lekin mening yuragimda dard,

Ama benim gönlümde dert (var),

Mendan xafa bo'lmang, onajon!

Anneciğim, bana üzölmeyin!) (s. 19)

Şiiri ilk kez okuduğunuzda sıradan bir şiir izlenimi bırakır. Şair annesinden özür dilemektedir. Bu konuda şiir yazar çok sayıda şair vardır. Dikkatinizi toparlayarak şiiri ikinci kez okuduğunuzda mısradaki ağırlığın omuzunuza bindiğini hissedersiniz. Şairin gönlünde öyle bir dert var ki, "go'zal, lojuvard, xayol kabi ko'ringan jahon" güzel, lacivert, hayal gibi gözükken cihan bile onu bu dertten kurtaramaz. Şair kendisinin ve annesinin durumunu yan yana betimler:

*Uxlamasman tonggacha, ona,
Anne, sabaha kadar uyumuyorum,
Tongda chiqar yorim begumon.
Tanda kuşkusuz sevgilim gelir.
Ko'zingizga uyqu begona,
Gözüne uyku yabancı,
Mendan xafa bo'lmang, onajon!
Anneciğim, bana üzölmeyin!*

Annesine duyduğu sevgiyle sevgilisine olan aşkının mücadelesinde şiirin öznesi mağlup olur. Annesinden özür diler, annesinin kendisi için üzülmemesini ister. Burada aynı zamanda sevgilisine gidip ağlamayı, ona ricada bulunmayı da kastetmektedir:

*Ishq yor bo'ldi munis ko'nglimga,
Aşk munis gönlüme sevgili oldu.
Meni ado etdi ul jonon.
O canan beni tamamen bitirdi.
Ko'z tutmangiz bugun yo'limga,
Benim yolumu bugün gözlemeyin,
Mendan xafa bo'lmang, onajon!
Anneciğim, bana üzülmeyin!*

İlk bakışta okur, şairin aşka teslim olduğunu anlamaktadır. Büyük aşkın, şairi bitap düşürmesine hayret eder. Fakat Parfi, burada şairlik maharetini gösterir. Bir kelimeyle okurda bir duygu değişimine neden olur. "Ko'z tutmangiz bugun yo'limga" satırındaki "bugun" kelimesi şairin annesine dönüşünü anlatmaktadır. Parfi'nin bu dönüşünü başka bir şiirinde de görmek mümkün:

Ma'no O'qi Ko'Zımdan Gözümden Anla

*Men yonib muhabbatda
Ben aşktan vazgeçip
Gar adashsam so'zimdan,
Eğer sözümden dönersem
Qoshingda xijolatda,
Yanında mahçup
Ma'no o'qi ko'zimdan.
Gözümden anla.*

*Sen jabrga ustasan,
Sen cebirde ustasin,
Ammo ortiq mohir.
Ama ben artık mahirim.
Sevaman va istasam
Seviyorum ama istersem,
Tark etmoqqa ham qodir.
Terk etmeye de kadirim. (s. 18).*

Bu şiirin Rauf Parfi'nin diğer şairlerden farklı olduğu hemen fark edilir. Onun şiir kahramanı,

okuyucuya aşkın zor ve güç olduğunu anlatır. Hatta aşk gibi ebedi bir duygunun da geçici olduğunu söyler. Pek çok şair şiirinde maşuk karşısında çaresiz, güçsüz olsa da Rauf Parfi'nin şiir kahramanı maşuku gözyaşlarının nehrinde yüzdürür:

*Men – Muhabbat, Sen – Sitam,
Ben, Mühabbet; Sen Sitem.
Changal yasab boshimda,
Taç yaparak başımda
Seni olib qolg'ayman
Seni alikoyacağım.
G'amgin bir qaroshimda.
Hüzünlü bir bakışımla
O'z nahrimga solg'ayman,
Kendi nehime salacağım.
Suzarsan ko'z yoshimda.
Göz yaşlarımda yüzeceksin!*

Rauf Parfi, sevgi denilen, o eşsiz duyguyu terennüm ettiğinde samimi bir şekilde içinden geçenleri yazar. Böylece sevgi üzerine geleneksel ifade ve yorumlardan farklı şiirler meydana getirir. Aslında tüm şiirlerinde peşi sıra gelen konular tek bir konuyu oluşturmaya hizmet eder. Parfi'nin şiirlerinde tek bir konu vardır: aşk. Bu aşk anneye, arkadaşına, doğaya, sevgiliye, Kelimeye, vatana ve Allah'a olan muhabbet olup, bir zincirden oluşur. Zincirin her halkası bir diğerini besler, tamamlar. Parfi için vatana, kelimeye, Allah'a duyulan muhabbet, aşkın zirvesi olur.

"Qanday yaxshi, qanday lojuvard" mısrasıyla başlayan ve "U dunyoga onamga maktub" adlı şiirleri Rauf Parfi'nin iç dünyasına kapı aralar:

*Qayga bordim, qaylardan qaytdim,
Nerelere gittim, nerelerden döndüm
Sen ta'na qilmading, minnat qilmading.
Sen kınamadin, minnet etmedin.
Kimlarni tingladim, kimga ne aytdim,
Kimleri dinledim, kime ne söyledim.
Sen avom shovurin ko'zga ilmading.
Sen halkın sesini dikkate almadın.
Senga etib bordi parishon baytim,*

Perişan beylim sana yetişti.
Sen mening she'rimdan, rahmat, kulmading.
Sana teşekkür ederim, benim şiirime gülmedin.
(s. 113).

Şair, annesine az sayıda şiir yazmıştır. Bunu Parfi'nin dalkavukluktan ve yersiz övgüden hoşlanmamasına bağlayabiliriz. Şiirlerindeki suçluluk duygusunun şairi tövbe etmeye yönelttiği, onu Allah'a yaklaştırdığını hissetmek de mümkündür. "U dunyoga onamga maktub" adını taşıyan, dizili üç soneden oluşan şiirinin üçüncü sonedeki birinci dörtlüğü dikkat çekicidir:

Sening qiyofangda xilqatni tuydim,
Senin çehrende yaratılışı anladım.
Yashamak san'atin soldim qo'ynimga,
Yaşamak sanatını saldın gönlüme.
Olomonni emas, Allohni suydım,
Kişileri değil, Allah'ı sevdim,
Hikmatingdan tumor osdim bo'ynimga,
Hikmetinden boynuma muska astım. (s. 113).

Şair insanlığa bir gerçeği anlatır: İnsanlar yaşlandıkça Allah'a yaklaşır, bu durumda bir insan en çok annesini özleyecektir.

Parfi, "Kel, mening yonimda mehribon do'stim..."; "Izlaysanmi, sen-da bir panoh..."; "Binafsha ismingiz umidli..." gibi şiirlerinde arkadaş sevgisini de dile getirmiştir. Bu şiirler şairin arkadaşlık hakkında çok farklı düşündüğünü, şairin arkadaşlıkta cinsiyet seçmediğini, şiirlerinden başka arkadaşı olmadığını, yalnız bırakıldığını ifade eder.

O'ychan kecha, tun ichra tanho,
Dalgın gece, karanlıkta yalnız
Rauf do'stim, qoldik ikkovlon...
Rauf dostum, kaldık ikimiz.
Biz mehrga to'ymadik aslo,
Biz şefkate doymadık asla.
Bir yorug'lik izlaymiz hamon
Bir ışık arıyoruz her an (s. 40).

Rauf Parfi bir yandan insanın dost hasreti çektiğini diğer bir yandan ise en güvenilir arkadaşın

yine insanın kendisi olduğunu anlatır. Özellikle de şairin her zaman kendisiyle yalnız bırakılması gerektiğini okura aksettirir.

Doğaya karşı beslediği sevgiyi betimleyen "Yomg'ir emas, marvarid yog'ar..."; "Oydinlik"; "Yomg'ir ham tinmadi uzun kun..."; "Kunduz o'ygga cho'mar, tun yaqin..."; "Derazamga uriladi qor..."; "Yomg'ir yog'ib chiqdi tun bo'yi..."; "Daf'atan yomg'ir yog'ar, tinar daf'atan..." şiirleri de bir hayli fazladır. Bu şiirlerde insan ve doğanın uyumunu ifade etmiştir.

Şiirimizin rengârenk imgelerinden biri de yağmurdur. Parfi'nin şiirinde yağmurun çeşitli hâllerine de (sel, sağanak vb.) rastlarız. Parfi, yağmur sembolüyle şiir kahramanının ruh hâlini yansıtır. Çoğu şiirlerinde yağmur imge derecesine yükselmiş olsa da bazı şiirlerinde yağmur bir metaforu, "yağmur – göz yaş", "yağmur – kar" meydana getirir.

Yomg'ir yog'ib chiqdi tun bo'yi,
Bütün gece yağmur yağdı.
Tong oqardi, tinmadi yomg'ir.
Tan ağardı dinmedi yağmur.
Buzilgandek osmon uyi,
Yıkılmış gibi gökyüzü evi,
Erga qarab yig'laydi og'ir
Yere bakarak çok ağladı (s. 54).

Şair okurun üzerinde sanki yağmuru seyrediyormuş gibi bir izlenim bırakır ve bu yağmuru da kendine bir arkadaş olarak bilir. Aslında doğanın bir nimeti olan yağmur, şairin ruhsal âlemi için bir ayna görevini üstlenir:

Men xonamga kirgayman alhol,
Ben her halükârda odama gireceğim.
Yuragimda ko'hna anduhlar.
Yüreğimde eski âlemler.
Derazamga urilar shamol,
Pencereme rüzgâr vurur,
Qaydasan sen? Qayda ul ruhlar?
Neredesin sen, nerede o ruhlar?) (s. 54)

Şairin aşkını anlattığı şiirlerine "Muhabbet", "Sabolarda o'ynaydi navo..."; "Juda baxtli eding

u bilan..."; "Balki o'chgan edim yodingdan..." şiirleri örnek olarak verilebilir. Şair çoğu şiirinde aşkın ıstırapla dolu olduğunu vurgular, ayrılıktan azap çektiğini anlatır. Aşkın onu hem diri tuttuğunu hem de ölümüne sebep olacağını belirtir.

*Bir so'z topolmayman senga, sevgilim,
Bir söz bulamadım sana sevgilim,
So'zlar. So'zlar qolur bo'g'zimda qotib,
Boğazımda kelimeler tıkanıp kalır.
Bilmayman, naqadar sevaman seni
Bilmiyorum seni ne kadar sevdiğimi. (s. 95).*

Yukardaki satırlar üç soneden meydana gelen "Sunbula" şiirinden seçilmiştir:

*G'imirlar kechanning qop-qora tani,
Gecenin kapkara teni kimildar
Sochlaring iloni tanimni yoqar,
Yılan gibi saçların tenimi yakar,
Bag'rimni ezishga yana shaylanib.
Bağrımı ezmeye niyet edip*

*Daryo bo'lib sening ko'zlaring boqar,
Nehir olup gözlerin bakar,
Uzayib, jimirlab, suvga aylanib,
Uzayıp, çağıldayıp, suya dönüşüp,
Daryoga lim to'lib jasadim oqar
Ağzına kadar dolmuş nehirde cesedim akar (s. 5).*

Şair "Gözlerinde gözüktüm" tarzındaki alışılmış bir tasviri beklenmedik bir anda yapar. Sevgilinin gözlerini ırmağa benzetirken, bu ırmak, şiir kahramanının bedenini de alıp götürür, kendisine katar.

Rauf Parfi, "Yo'lovchi", "Bir muxbirga", "Sen shoir, chorlaysan osmon hurlarin...", "Zangori og'ochman, hozir osaman...", "Meni taqib qilar shoir degan nom...", "Yana men uyg'ondim, dovdirab turdim..." şiirlerinde söze, anadiline ve edebiyata olan ilgisini dile getirir::

*Ezilgan, xo'rlangan bargman tubanda,
Ezilen, horlanan tabanda bir yaprağım
Yolg'iz, o'zim; xalqman, o'zim olomon,
Yalnız kendim halkım, kendim kalabalık.*

*Men shoirman axir, shohman, ey banda
Ben şairim neticede, şahım, ey köle! (s. 127).*

Bu mısralar, Rauf Parfi'nin sömürge düzeninin altında ezilen, en yetenekli insanları kurşuna dizilen, hor görülen bir halkın özgürlüğe aşık şairine ve onun şiirlerine verilmiş bir değerdir. Rauf Parfi, kendini sadece Özbekistan'ın değil, tüm Türk milletinin şairi olarak görür. Tüm Türklerin manevi birliğini hayal eder ve dünyanın ortak evimiz olduğunu anlatmaya çabalar:

*Boshing uzra Rumiy darvesh-u nabi,
Başının üzerinde Rum'lu derviş ve nebi,
Qoshingda Navoiy, Sen - Bobo Tohir.
Yanında Nevayi, sen, Dede Tahir.
Sen - Shoir, mangulik oxirat kabi.
Sen, şairsin, sonsuz ahiret gibi.*

*She'riyat ibtido, she'riyat oxir,
Şiiriyet ezeli, şiiriyet ebedi
Iztirobdan o'lmas shoirning qalbi,
Iztırapın ölmez şairin kalbi.
Shoirning onasi Iztirob axir
Şairin annesi neticede ıstırap (s. 128).*

Sonenin çeşitli şekillerinden yararlanan, üç soneden oluşan "Yo'lovchi" şiiri de Rauf Parfi'nin edebî kişiliğini yansıtan önemli şiirlerden biridir. Şiir "So'zning gulxanida isindi ruhim" diye başlar. Daha ilk mısrasından eşsiz bir şiir olduğunu hissettirir. Rauf Parfi; kendisine, söze, vatanına helal getirilmeden "dertle dolu başı"nın sağlam olması na bakmadan sadece edebiyat ve hürriyet arzusuyla yaşamıştır. Hayattaki en büyük emeli, vatan bağımsızlığı ve kendisinin çekinmeden söz söyleme özgürlüğüne kavuşmaktır.

*Iqrorman. Men bir bandaman gunohkor,
İtiraf ediyorum. Ben bir suçlu kulum.
Dard to'la boshimda xiyonat yo'qdir.
Dert dolu başımda ihanet yoktur.
Agar yurak yutib qilsa oshkor
Eğer yürek dile getirebilse,
So'zlarim zulmga otilgan o'qdir.
Sözlerim zulme atılan oktur.*

Ular kim? Men So'zni sevdim. Men xarob,
Onlar kim? Ben sözü sevdim. Ben, harap.
Loyiqmanmi So'zga, bilmadim, netay?
Söylemeye layık mıyım Bilmem, ne yapayım?!
Horg'in yo'lovchiman, manzil-da sarob.
Bir yorgun yolcuym, menzil de serap.
Itdek izg'idim men. Men endi ketay.
Köpek gibi dolaştım. Ben şimdi gideyim.
Devorga boshimni urib bo'zladim,
Başımı duvara vurarak inledim
Allohga sig'inib, bo'zlab so'zladim
Allah'a sığınıp, inleyerek anlattım (s. 78).

Vatan sevgisini dile getirdiği şiirleri okunduğunda şairin "Duvara başını vurarak inlediğini", "Allah'a sığınıp, inleyerek anlattığını", sadece sözü sevdiğini değil, vatanın özgürlüğünü de çok istediği anlaşılır. Bunun için "Uyg'onar Turkistan, uyg'onar dunyo..."; "Mening otam Odam, Momom Havodir..." şiirlerini okumak yeterlidir. Şairin dertle dolu şiirlerinde her zaman bir ışık bulunur. Şairin "Kalkıyor Türkistan, kalkıyor dünya" dizesine de dikkat çekmek gerekir. Zira Parfi, dünyanın kalkınmasını Türkistan'ın kalkınmasına bağlamıştır.

"Tanrı sog'inchi" (Tanrı özlemi) şairin Allah sevgisini dile getirdiği bir şiirdir. Parfi, şiirde halkının yaşadığı kara günlerden dolayı üzüntü duyduğunu anlatır. Türklüğünü vurgulamak için de "Tanrı", "Tanrıdağ" kelimelerini özenle seçer:

Tangritog'dan vahiy keldi, qayrildim,
Tanrıdağdan vahiy geldi, doğrudum.
Oltinlarga - temirlarga bosdilar.
Altınlara, demirlere boğdular.
Men bilmadim, sen bilmading, ayrildim,
Ben bilmedim, sen bilmedin, ayrıldık,
Oyog'imdan haqdoriga osdilar
Ayağımın adalet sehпасına astılar (s. 93).

Şair "Ulug' Tangrim, seni achchiq sog'indim" (Yüce Tanrım, seni çok özledim) derken, "achchiq" ("acı") kelimesini kullanarak halkının kaderindeki zor günleri işaret eder. Halka yapılan zulümden dolayı ıstırap çeken şair Allah'a sığınarak yardım diler. İnsanoğlu -özellikle şairler- yara-

tılmışların en şerefli sıfatına mazhar olsalar da zaman ve mekân karşısında acizdir. Şair işte bu unvan ve acizlik arasında sürekli gidip gelir. Bu tezat onu aynı zamanda hayat karşısında olgunlaştırır. Parfi'nin işte bu tezatı anlatmaya çalıştığı şiirleri ebediyete kadar kalacaktır.

Rauf Parfi'nin şiirleri uzun değildir. Bazı şiirleri 4, 5 yahut 6 kıtadan oluşur, çoğunluğu da dörtlükler şeklindedir. Şairin üç dizeden oluşan şiirleri de vardır. "Chag'alay" şiiri buna güzel bir örnektir. "Seni menga betob dedilar..."; "Ishq vafodan so'zlaganlarim..." mısralarıyla başlayan şiirleri üçer dörtlükten oluşmuştur. 14 mısralık sone tarzında yazılmış şiirlerin nazım birimleri, kıtaları iki çeşittir:

- 1) İki dörtlük ile başlayıp iki üçlükten bitenler (4+4+3+3).
- 2) Üç dörtlükle başlayıp beyit ile bitenler (4+4+4+2)

Şair bazen kıtaların düzenine, mısralardaki hecelerin sayısına riayet etmez. Bu durum şairin başarısızlığından değil ilhamının kalıplara sığmamasından kaynaklanır.

Rauf Parfi, şiirlerinde kullandığı her bir sözcüğü bir kuyumcu titizliği ile seçer. Ayrıca Parfi, ayrıca güzel sanatlardan yararlanan yetenekli bir şairdir. Edebî karakterinin en önemli yönü şiirlerinde riyakârlığa ve laf ebeliğine yer vermemesidir. O sadece XX. yüzyıl Özbek şiirinin değil, dünya edebiyatının önemli bir temsilcisi olarak isyankâr şair, özgürlük düşkünü ve duyguları en iyi ifade eden şair sıfatlarıyla hafızalara kazınacaktır.

Kaynakça

- H. Kerimov, "Rauf Parfi" XX Asır Özbek Edebiyatı Tarihi. Okutuvçı Neşriyat, 1999.
N. Rahimcanov, "İstiklal ve Bugünkü Edebiyat". Okutuvçı Neşriyat 2012.
Rauf Parfi, Türkistan Ruhu. Şark Neşriyat, 2013.
S. Sadık, "Rauf Parfi" Yeni Özbek Edebiyatı Taürihi. Univerversite Neşriyat, 2006.
Y. Yoldaşev, "Rauf Parfi/Yanık Söz". Yeni Asr Evladi, 2006.

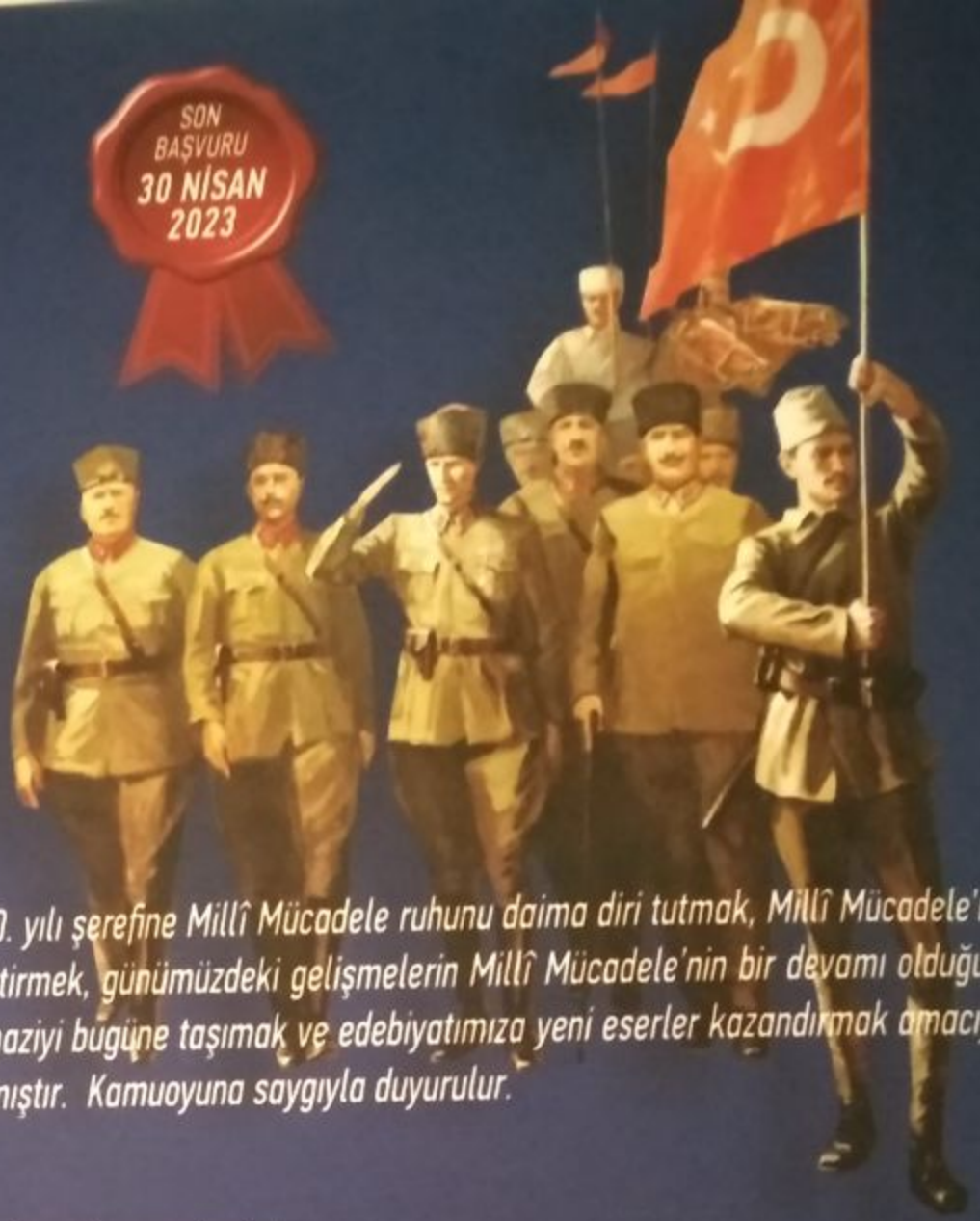
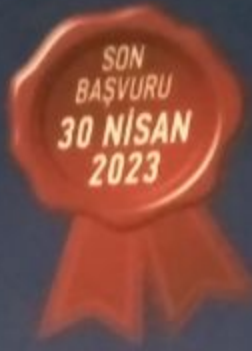
CUMHURİYETİN
100

YILI ŞEREFİNE

MİLLÎ MÜCADELE

KONULU

ROMAN
YARIŞMASI

Türk Edebiyatı Vakfı, Cumhuriyetimizin 100. yılı şerefine Millî Mücadele ruhunu daima diri tutmak, Millî Mücadele'nin tarihî arka planını genç nesillere idrak ettirmek, günümüzdeki gelişmelerin Millî Mücadele'nin bir devamı olduğunu hissettirmek, edebiyat ve sanat yoluyla maziye bugüne taşımak ve edebiyatımıza yeni eserler kazandırmak amacıyla bir roman yarışması düzenleme kararı almıştır. Kamuoyuna saygıyla duyurulur.

Yarışma Şartları

- Eserlerin konusu "Millî Mücadele"yi ve o dönemi esas almalıdır.
- Yarışma dili Türkçedir.
- Yarışmaya katılacak olan eserlerin daha önce yayımlanmamış olmalı ya da yayım aşamasında bulunmamalıdır.
- Eserler roman biçiminde ve kitaplaştırılmaya uygun olması gerekmektedir.
- Eserler A4 boyutunda, 12 punto Times New Roman fontu ile 1.5 satır aralığında yazılmış olması gerekmektedir.
- Eser 300 sayfayı geçmemelidir.
- Adaylar eserlerini Word dosyası hâlinde başvuru formuna yükleyeceklerdir. Eserin bulunduğu dosyaya yalnızca "rumuz" yazılacaktır. Başvuru formuna rumuz ve kişisel bilgilerini ekleyeceklerdir.
- Yazarlar, yarışmaya yalnızca bir eserle katılabilirler.
- Sonlanmamış, seri hâlinde hazırlanan eserler değerlendirmeye alınmayacaktır.

Seçici Kurullar

- ÜST SEÇİCİ KURUL: İsa Kocakaplan, Prof. Dr. İskender Pala, Prof. Dr. İbrahim Şahin, Prof. Dr. Ömür Ceylan, Doç. Dr. Bahtiyar Aslan
- ÖN SEÇİCİ KURUL: İmdat Avşar, Doç. Dr. Tayfun Haykır, Dr. Necati Tonga, Funda Özsoy Erdoğan, Sultan Polat

Ödüller

- Birinciye; 50.000 TL. • İkinciye; 30.000 TL. • Üçüncüye; 15.000 TL. • Mansiyon; 5.000 TL.

Not: Dereceye giren ilk üç eser Türk Edebiyatı Vakfı tarafından kitap olarak bastırılacaktır.

Başvuru ve Bilgi İçin:

www.turkedebiyati.com.tr/romanyarismasi

Tel: 0.212 526 16 15